

Damir Feiglova zbirka ne sega dosti nad nivo feljtonskih vsakdanjosti. Res tupačam zažari iskra — posrečen dovtip —, vse to pa ugasne in se potopi v neizmernem kaosu besed. So stvari, iz kojih bi se dalo napraviti marsikaj: „Največja sreča“ ... i. dr. Ali pisatelj hoče biti humorist na vsak način. To ga je nemalo-kdaj speljalo v smeri, ki jih ne pozna umetniško ustvarjajoč pisatelj. In majhno, majhno umetnosti vsaj lahko zahtevamo od lepe knjige — ali ne? — Kdo na primer se ni divil banalnosti v „To so trenotki v življenju“? Kdo ni odpiral ust ob neduhovito-konfuznih, grotesknih scenah iz „Kanačka“? Jezil bi se človek, če pomisli, kakšna fina, duhovita satira bi znala to biti ...

Zdi se, da pisatelju imponira ameriški humor. Manjka pa mu za to žela, duhovitosti in — humorja. Vseh teh treh stvari pa humoristu ni nič manj treba, kakor so mu potrebni — recimo — upniki in dolgovi!

Kakor rečeno: V knjigi je malo humorja, umetnosti nič. Banalnost izključuje čar originalnosti. Gospod Feigl je morda v družbi dober kosar in dovtipkar, humorista se ni pokazal s to knjigo.

In h koncu: Zakaj, za božjo voljo, je pač odel pisatelj to svoje blago s firmo vipavca? Vi vsi, ki poznate ta fini sok, to iskrečo, penečo se kapljico — čemu, čemu ne protestirate?!

Fran Albrecht.

Edmondo de Amicis, Furij. Novela. Z dovoljenjem založnikov bratov Treves v Milanu iz zbirke „Novelle“ prevel Jos. Jurca. V Ljubljani. 1911. Kleinmayr & Bamberg. 8°. 99 str. broš. 1 K 50 v, vez. 2 K 50 v.

Ime de Amicis tudi v Slovencih ni več tuje. Njegova knjiga „Srce“ je kljub okorni slovenščini, s katero se odlikuje prevod, prodrla široko med ljudi. Spominjam se, kolik blagodejen vpliv je napravila name, dvanajstletnega fanta, tista lepa zgodba o dobrem dečku. Še danes ga vidim pred sabo ... Zdaj nam je oskrbel Josip Jurca prevod novele „Furij“. Tudi v tem drobnem delcu — predvsem v prvi polovici se zrcalijo vse tiste znamenite lastnosti de Amicisove, ki so znane med svetom; v prvi vrsti specialiteta njegova: otroška duša. Ne poznam pisatelja univerzalnega slovstva, ki bi bolj razumel, krepkeje očrtal mlado, nerazvito psiho otrok, kakor je to storil de Amicis. Kakor izklesan iz resničnega življenja stoji pred nami deček Furij, čuvstven, neroden, temperamenten, plah. In v ozadju, stara dva, temna in mračna, brez duš; s psovko v ustih, s šibo v roki; tiha, večno moi-čča Kandida, neljubljena in nerazumljena; lepi Rikonovald, „ki se je bil pozabil roditi z dušo“, a jo ima vendar toliko, da sam ne ve zanjo; lahkoživka Irida, zapeljiva krasotica, koketna, brez možgan. Iz teh oseb nam je pisatelj zgradil nekaj pestrih situacij, fino, z elegantno diskretnostjo in temperamentom, ki je lasten samo Francozu in Lahu. V vse pa je položil veliko idejo o vzgoji ... Dobro bo, ako se ta knjiga razširi pri nas; morda bo dala nekoliko misliti ljudem, ki imajo opravka z vzgojo in mladino. Prepričan sem namreč, da je tudi v nas mnogo takih, kojim je bila dodeljena usoda, slična Furijevi. Ljudje, ki so si lastili pravico, vzgajati nas, se izvečine niso potrudili razumeti nas vsaj prilično, nas niso obdali z iskrenostjo in ljubeznijo, marveč s šibo in psovkami. Šiba pa je že davno odpela svojo novo mašo. — Prevodu ne oporekam ničesar. Točen je, lahko umljiv, dobro slovenski. Včasih se nepričakovano naglo menjava sedanjik s perfektom, ali zdi se mi, da je s tem naznačen tek in brzina dejanja.

Fran Albrecht.

Silvio Pellico, Frančeška Riminska (Francesca da Rimini). Žaloigra v petih dejanjih. Prevedel M. A. Ternovec, častni grajanin bolzeški. V Trstu, 1911. 8°. 36 str. Cena 50 v.

V petem spevu Dantejevega „Pekla“ nam pripoveduje Frančiška Riminska zgodbo svoje strastne ljubezni do Paola Malateste, svojega svaka. To snov iz italijanske srednjeveške zgodovine je porabil S. Pellico za svojo romantično žaloigro, ki je poleg „Le mie prigionie“ (Moje ječe) njegovo najbolj popularno delo. Slovenski prevod te žaloigre je oskrbel že Jernej Križaj Severjev in ga objavil v Zori* (1873); isti prevajatelj je poslovenil za Janežičevo „Cvetje“ (1866) tudi Pellicovo žaloigro „Tomaž Mor“. — Ternovčev prevod se čita ritmiško gladko, z jezikom pa ne moremo biti popolnoma zadovoljni; brez slovarja bo ostal čitateljem marsikateri izraz tuj. Spretnost obeh prevajalcev naj pokaže vsaj en primer! Frančiška prosi svojega soproga Lanciotta za Paola in Lanciotto odgovarja (Ternovec, str. 30):

„Za Paola prosiš? ženska ti opačna!
Li mnita, da te dvore zapustita?
Gotovo sta urekla si ročišče
Z obetom, da i otcu te ugrabi.“

To mesto je prevedel Križaj takole (Zora II, str. 211):

„Za Pavla torej prosiš? --
Hudobneža lokáva, skup tedaj
Bežati mislita iz teh zidov
Pa združiti se — to želita? —
Obetal ti je morda, da očetu
Odpelje te . . .“

Š.

Jakoba Alešovca Izbrani spisi. Drugi, popravljene natis. Priredil Jožef Volc. 4. in 5. zvezek: Ljubljanske slike. Podoba ljubljanskega sveta pod drobnogledom. V Ljubljani 1911. Založila Katoliška bukvarna. 8°. III + 264 str. Cena 1 K 80 v, vez. 2 K 60 v, („Ljudska knjižica“, 14. zvezek.)

Ta prirodopis ljubljanskega prebivalstva je Alešovec sestavil pred dobrimi tridesetimi leti, toda njegovi tipi se v bistvu do danes niso mnogo izpremenili. Še zdaj srečamo Alešovčevega hišnega gospodarja, trgovca, komija, dijaka, gostilničarja, pisatelja, natakario in razne druge vrste žensk; le nemškutarsko pleme je precej izginilo. Seveda mnogi tipi niso izključno ljubljanski, najdemo jih tudi drugod po Slovenskem dovolj. Marsikatera malomestna slika je postala pod Alešovčevim drobnogledom karikatura, in baš v risanju teh je njegov humor precej svež. „Ljubljanske slike“ so brezdvomno Alešovčevo najboljše delo, posebno priljubljeno našemu dijaštvu.

J. P.

Dr. Karel Štrekelj, O Levčevem slovenskem pravopisu in njega kritikah. Opomnje o slovenskem glasoslovju in rabi nekaterih oblik in besed. V Ljubljani, 1911. Založil pisatelj. Prodaja L. Schwentner. V. 8°. IV + 137 str. Cena 3 K.

Živo nam je še v spominu črkarski boj, ki ga je povzročil Levčev pravopis. Hudo so se kregali naši zagovorniki elanja, „bralci“ in „bravci“ in postali so seveda tudi osebni. Ko so naši slovničarji večinoma povedali svojo modrost, je vzel prof. Štrekelj njih učenost v pretres in napisal v listku ljubljanskega „Slovenca“ daljšo vrsto člankov, katere izroča sedaj, nekako ob desetletnici te jezikoslovne praske, širšemu občinstvu zbrane v posebnem natisku. Za naše polemike je značilno, kar čitamo v „Pripomnji“: „Zlasti neprijeten mi je bil boj zoper nekatere gospode, ki